

"O câmid, cahil, kaba, uzak, büyük ve birbirine zıt olan sağır, kör esbaba isnad etmek, yüz derece kör, bin derece sağır olmakla olur." Buradaki "yüz derece kör, bin derece sağır" gibi ifadeleri nasıl anlamalıyız?

"Haydi, bu muhalden kat-ı nazar, esbab-ı maddiyenin elbette tesirleri, mübaşeretle ve temasla olur. Halbuki, o esbab-ı tabiiyenin temaları, zîhayat mevcutların zâhirleriyledir. Halbuki görüyoruz ki, o esbab-ı maddiyenin elleri yetişmediği ve temas edemedikleri o zîhayatın bânını, on defa zâhirinden daha muntazam, daha lâtif, san'atça daha mükemmeldir."

"Esbab-ı maddiyenin elleri ve âletleriyle hiçbir cihetle yerleşemedikleri, belki tam zâhirine de temas edemedikleri küçük zîhayat, küçük hayvancıklar, en büyük mahlûklardan daha ziyade san'atça acip, hilkatçe bedî bir surette oldukları halde, o câmid, cahil, kaba, uzak, büyük ve birbirine zıt olan sağır, kör esbaba isnad etmek, yüz derece kör, bin derece sağır olmakla olur."(1)

Bu paragrafta "*tabiat yapıyor, sebepler icat ediyor*" gibi ipe sapa gelmez, saçma, hurafe ve mantıksız fikirlere ancak hakka kör ve sağır kâfir ahmaklar prim verebilir, denilmek isteniyor. "*Yüz derece kör, bin derece sağır*" ifadesi de bu manayı vurgulamak ve teyit etmek için kullanılmaktadır.

Evet, münkir ve kâfirlerin manevi gözleri kör, kulakları sağır, basiretleri bağlı, muhakemeleri hakka kapalı, kalp ve vicdanları sönüktür.

(1) bk. [Lem'alar, Yirmi Üçüncü Lem'a.](#)